

WOJCIECH WRÓBLEWSKI

PAP SŁUPSK

BADANIA ETNOGRAFICZNE
W WOJEWÓDZTWIE KOSZALIŃSKIM
W LATACH 1950-1975

W planach badawczych placówek naukowych odradzających się i nowo powstałych po drugiej wojnie światowej poczesne miejsce zajmowała problematyka związana z terenami włączonymi do Polski w wyniku ustaleń międzynarodowych. Ziemie północne i zachodnie stały się głównym elementem badań wielu ośrodków akademickich, polemik i dyskusji toczonych na łamach czasopism naukowych.

Przyczyn takiego stanu poszukiwać należy w kilku płaszczyznach, wśród których największe znaczenie miał charakter etniczny obszarów wcielonych, zachodzące na nich przemiany ludnościowe oraz polityka władz wobec tych terenów. Rok 1945 zmienił bowiem w zasadniczy sposób obraz społeczeństwa ziem zachodnich i północnych oraz wpłynął na przeobrażenia istniejącej na tym obszarze struktury społecznej. W okresie przedwojennym tereny te, należące do państwa niemieckiego, charakteryzowały się dużą stabilnością etniczną, opierającą się na współzyciu polskiej ludności autochtonicznej z Niemcami i zamieszkującymi ten obszar mniejszościami narodowymi. Sytuację tę zdecydowanie zmienił okres wojenny, gdy na wschodnie rubieże Rzeszy napłynęły liczne grupy robotników przymusowych i ludności ewakuowanej z centralnych Niemiec. Zasadniczy jednak zwrot w stosunkach ludnościowych i strukturze społecznej nastąpił wraz z decyzją mocarstw o przekazaniu Polsce Pomorza Zachodniego, Śląska, Warmii i Mazur. Nastąpiły wówczas masowe ruchy ludności, opuszczającej ziemie zachodnie i północne bądź przybywającej na nie. W ich wyniku na terenach włączonych znalazły się różne grupy ludności, o zróżnicowanej strukturze pochodzenia. Osiedlali się tu bowiem licznie przybywający migranci z Polski centralnej, przesiedleńcy z byłych Kresów Wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej oraz powracający do kraju emigranci. Skierowana tutaj została również wysiedlana w akcji „Wisła” ludność ukraińska z województw rzeszowskiego, lubelskiego i krakowskiego. Poza tym tereny te zamieszkiwała znaczna grupa ludności rodzimej oraz przebywała tu część nie objętych akcją przesiedleńczą Niemców.